

9de ZITTING. — 14 DECEMBER.

Mededeeling van ingekomen stukken.

9^{le} ZITTING.

ZITTING VAN VRIJDAG 14 DECEMBER.

(GEOPEND TEN 12¹/₂ URE.)

Ingekomen: 1°. berigten van leden, verhinderd de zitting bij te wonen; 2°. verzoekschriften. — Eindverslag over een wetsontwerp uitgebragt. — Verzending naar de afdeelingen van ingekomen wetsontwerpen.

Voorzitter: de heer **de Vos van Steenwijk**.

Tegenwoordig, met den Voorzitter, 23 leden, te weten de heeren:

van Swinderen, Schot, Buchner, de Sitter, Blussé, van Eysinga, Teding van Berkhout, Prins, Pické, Duymaer van Twist, Huydecoper van Maarsseveen, den Tex, Thooft, Coenen, Smits, van Rijkevorsel, du Marchie van Voort-huysen, Smit, Pincoffs, van Vollenhoven, van Rhemen van Rhemenshuizen en Stork.

De notulen van het verhandelde in de zitting van den 11den en in de bijeenkomst van den 13den dezer worden gelezen en goedgekeurd.

De **Voorzitter** deelt mede:

A. dat zijn ingekomen:

1°. berigten van de heeren van Aylva van Pallandt, Borsius, Dumbor, Vos de Wael, Carsten, Beerenbroek en van Akerlaken, dat zij door ambtsbezigheden of om andere redenen verhinderd zijn de zitting van heden bij te wonen.

Deze berigten worden voor kennisgeving aangenomen.

2°. de navolgende verzoekschriften:

van den raad der gemeente Wageningen, houdende bezwaren tegen de voorgenomen rigting van den geprojecteerden spoorweg Amersfoort-Nijmegen; van Spanjaard en 112 anderen, allen ingezetenen van Wageningen, als boven.

Deze adressen zullen verzonden worden naar de Commissie voor de Verzoekschriften.

B. dat de Commissie van Rapporteurs gereed is met haar Eindverslag over het wetsontwerp houdende voorzieningen omtrent het Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

Dit stuk zal worden gedrukt en rondgedeeld en de dag der beraadslaging over het wetsontwerp nader worden bepaald.

De **Voorzitter**: Ik stel U voor, Mijne Heeren, om de wetsontwerpen die gisteren bij de Kamer zijn ingekomen naar de afdeelingen te verzenden.

Dienovereenkomstig wordt besloten.

Niets meer aan de orde zijnde, wordt de vergadering gescheiden.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet, houdende eenige wettelijke voorzieningen omtrent het Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

Bij het onderzoek in de afdeelingen van dit wetsontwerp, werden de volgende beschouwingen en opmerkingen medegedeeld, welke, naar het oordeel der Commissie van Rapporteurs, gevoeglijk in een Eindverslag kunnen worden zamengevat.

1. Het grondwettig bezwaar, aangevoerd op grond van art. 72 der Grondwet, tegen het niet vooraf hooren van den Raad van State bij de instelling van dit nieuwe Departement, vond bij de leden, die aan het onderzoek in de afdeelingen medewerkten, geen weerklank; veeleer deelden dezen het gevoel der Regering, omtrent hetgeen men onder maatregelen van algemeen bestuur heeft te verstaan en omtrent het niet noodzakelijke van toepassing van art. 72, Grondwet, bij Koninklijke besluiten, krachtens art. 73 genomen. Ook zij, die in het midden lieten of het welligt wenschelijker ware geweest art. 72, Grondwet, in dit geval in toepassing te brengen, zagen in het nalaten daarvan in ieder geval geen grondwettig bezwaar.

2. Vrij algemeen gaven de leden, die aan het onderzoek in de afdeelingen deelnamen, hunne instemming te kennen met het denkbeeld van splitsing van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken. Op zoodanige splitsing is vroeger meermalen van verschillende zijden aangedrongen, omdat, naar het oordeel van velen, de werkkring van den Minister van Binnenlandsche Zaken langzamerhand te uit-

gebreed was geworden. Hiervan was het gevolg, deels dat de Minister te veel aan zijne ambtenaren moest overlaten en zijn oordeel te veel op hunne adviezen moest vestigen, deels dat onderscheidene zaken, vooral betreffende waterstaat en openbare werken, somtijds langer onafgedaan moesten blijven liggen dan wenschelijk was; als voorbeeld noemde men aanvragen om concessie. Tegenover de vermeerdering der algemeene onkosten aan de inrigting van een nieuw Departement verbonden, verwachtte men nu bovendien van de zijde des verantwoordelijken Ministers het vermogen tot naauwlettender toezigt en spaarzamer beheer in zaken van waterstaat en openbare werken.

3. Omtrent de wijze waarop de splitsing is tot stand gekomen, werd echter door sommige leden, die overigens eveneens de hierboven opgenoemde gronden tot splitsing in vele opzichten juist achtten, niettemin de meening uitgesproken, dat bij de splitsing zelve meer gelet had kunnen worden op den toekomstigen werkkring van het hoofd van het nieuwe Departement. Indien alles wat handel, scheepvaart, nijverheid en landbouw betreft daaronder ware gebracht, dan zou, zonder nog in bijzonderheden te vervallen, toch meer homogeniteit in dien werkkring kunnen verwacht worden. Zoo als nu de bevoegdheden zijn omschreven, zal in ons handelsland een Minister van Handel wel staan aan het hoofd der openbare werken; maar zal bij voorbeeld het belangrijke vraagstuk van den verkoop van producten, een bij uitnemendheid groot handelsbelang, aan zijne bevoegdheid waarschijnlijk onttrokken zijn. Deze leden betreurden het daarom, dat met de splitsing niet is gewacht tot de maand Januarij 1878. Behalve het nut daarvan uit een oogpunt van rekenpligtigheid, zou daardoor de gelegenheid zijn opengelaten over de inrigting zelve van het nieuwe Departement, over den kring der bevoegdheden met de Vertegenwoordiging van gedachten te wisselen, en zou men daardoor misschien tot eene voor velen meer bevredigende uitkomst zijn gekomen.

4. Aan deze laatste opmerking sloot zich eenigermate aan het gevoelen van anderen, die bedenkingen deden hooren tegen de omschrijving der bevoegdheden des Ministers in art. 1. Blijkens de Memorie tot Beantwoording (§ 5) van het Voorloopig Verslag der andere Kamer en

blijkens de Memorie van Beantwoording van den Minister van Justitie op hoofdstuk IV Staatsbegroting (bladz. 3), zal voortaan alles wat de tucht op de koopvaardij schepen betreft tot het nieuwe Departement behooren. Van deze bevoegdheid blijkt echter, naar het oordeel dezer leden, niet in art. 1.

Ook het niet vermelden van den landbouw als onderwerp van zorg voor den nieuwen Minister, wekte bij sommigen teleurstelling. Mogt dit zijn toe te schrijven alleen aan de vrees, dat de reeds tamelijk lange titulatuur nog meer zou zijn uitgerekt, dan had men het nieuwe Departement den naam kunnen geven van Departement van Waterstaat en Algemeene Nijverheid, waartoe handel, fabrieken en landbouw kunnen gerekend worden. Ook werd nog door eenige leden betwijfeld of de werkkring en de bevoegdheden bij art. 1 aan den Minister toegekend, wel voldoende zijn omschreven en afgebakend. Deze vreesden zoo al niet voor conflicten, dan toch voor moeilijkheden, hetzij met andere Departementen, hetzij met openbare magten of instellingen. Men meende te weten, dat zich reeds eene moeilijkheid met een gemeentebestuur had voorgedaan.

5. Intusschen waren er ook leden, die zich steeds met de instelling van een nieuw Departement minder ingenomen betoond hebben en daarmede ook nu nog minder ingenomen zijn. Hunne bezwaren waren hoofdzakelijk van finantielen aard. Dezen vreesden uitbreiding van uitgaven voor waterstaat, openbare werken enz. Eenerzijds zou de Minister van aandrang van buiten niet verschoond blijven: anderzijds zal de Minister van dit Departement zelf zich geroepen gevoelen bewijzen van bestaan te geven, en nu moge of de Minister of de Vertegenwoordiging den te grooten ijver en de te groote voorliefde voor deze bijzondere hulpmiddelen van de volkswelvaart matigen of breidelen, dien ten gevolge zullen welligt teleurstellingen ontstaan, na de nu misschien te hoog gespannen verwachtingen.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs den 13den December 1877.

DU MARCHIE VAN VOORTHUYSEN.
PINCOFFS.
DE SITTER.
DE RAADT.